
Vår referanse 2021/15860-1
Dato 19.03.2021

Næringskomiteen
Stortinget
Postboks 1700 Sentrum
0026 OSLO

Innspel frå Vestland fylkeskommune til Næringskomiteen angående representantforslag om å ta betre vare på matjorda gjennom å fastsette nytt jordvernmål (Dokument 8:118 S (2020-2021))

Kunnskapsgrunnlaget til Utviklingsplan for Vestland 2020-2024 - regional planstrategi peika på ti hovudutfordringar for Vestland, og ei av dei var å sikre balansert areal- og naturressursbruk. Nedbygging av areal går på kostnad av naturressursar og verneverdiar knytt til matjord, naturmangfald, landskap og kulturmiljø.

Nye data frå Vestland fylkeskommune syner at i underkant av 7 % av totalarealet i Vestland er dyrka mark. Av dette er nesten 3 % innmarksbeite. Når vi samanliknar med utviklinga i landet, ser vi at utviklinga i Vestland følgjer den same tendensen. Arealet som er fulldyrka har negativ utvikling, medan arealet som vert nytta til mellom anna beiting går opp. Det vil seie at meir areal går over frå å vere fulldyrka og verte nytta til produksjon av gras- eller åkervekstar til å bli nytta på anna måte som ikkje krev like mykje arbeid. Vestland har mykje bratt areal som det er vanskeleg å drifte med større reiskap. Fylket har også ei stor utfordring med mykje våtlendt areal som følgje av manglande og dårleg drenering, og det mest utfordrande arealet går difor ut av drift eller vert teke i bruk som beite.

Matjorda er danna gjennom prosessar som har gått føre seg sidan siste istid og jordbruksareal er i praksis ein ikkje-fornybar ressurs. Areal og bevaring av dyrka og dyrkbar mark er ein premis for landbruk i Vestland. Tilgjengelege jordbruksareal bør vere av høg kvalitet og vere mest mogleg samanhengande. Eit berekraftig landbruk tek vare på kulturlandskap, sikrar berekraftig bruk av og vern om landbruket sine areal og ressursgrunnlag og bidreg til redusert utslepp av klimagassar, auka lagring av karbon og gode klimatilpassingar. Landbruk er ei stadbunden næring, og Vestland har framleis eit kulturlandskap med internasjonalt unike kvalitetar.

Utviklingsplan for Vestland 2020-2024 tek opp seg FN sine berekraftsmål. Dei 17 berekraftmåla til FN, med 169 undermål, er overordna og førande for samfunnsutviklinga i Vestland. Mål 2.4 løftar fram berekraftige system for matproduksjon og at kvaliteten på areala og jorda skal stadig bli betre. Indikator for mål 2.4 er mengde jordbruksareal under produktivt og berekraftig jordbruk.

Ei langsiktig og balansert arealforvaltning er viktig for å gjere Vestland til ein berekraftig region med fornyingsevne og vekstkraft. Nedbygging eller beslaglegging av areal er den største utfordringa for å ivareta naturmangfaldet. Vi treng ein kunnskapsbasert arealpolitikk som veg behovet for utvikling mot langsiktig forvaltning og vern av arts- og naturmangfald, landskaps-, og friluftsverdiar, jordbruksareal, kulturminneverdiar på land, under jorda og i vatn. Oppdatert og kartfesta kunnskap av regionale arealverdiar er vesentleg som grunnlag for ei planstyrt utvikling. Dette krev utvikling av felles verktøy som bidreg til å synleggjere og vurdere samla konsekvensar av tiltak. Regional og kommunal planlegging og samordning av offentleg verkemiddelbruk, er dei viktigaste strategiske verktøya for å dra arealutviklinga i ønska retning.

Vi har av tidsomsyn ikkje fått behandla dette innspellet i dei politiske utvalsmøta våre. Men vi konstaterer at oppdateringa av nasjonal jordvernsstrategi (Prop 1S(2018-2019)) seier at regjeringa vil at den årlege

omdisponeringa av dyrka jord ikkje skal overstige 4 000 dekar, og at målet skal vere nådd innan 2020. No skriv vi 2021, og Vestland fylkeskommune ønsker den nasjonal debatten om jordvernmål velkomen og håper på gode verktøy som kan sikre matjorda i Vestland og Norge.

Med helsing

Jon Askeland
fylkesordførar

Brevet er elektronisk godkjent og har difor inga handskriven underskrift